

ETS2 – EMISIJKO DOVOLJENJE JE BOLEZEN EU, JE KOT RAK V TELESU IN ORODJE ZA SPREMEMBE, KER ZA MANJ KOT 300€/T.CO2 JE TOTALNO NEUPORABNO

FLORIAN DE MARGAN

Symbios Funding & Consulting, Karlsruhe, Nemčija; e-pošta:
florian.margan@gmail.com

Sprejeto
1. 12. 2025

Izdano
31. 3. 2026

DOPISNI AVTOR
florian.margan@gmail.com

Ključne besede:

Direktiva
»Fit for 90«,
emisna
dovoljenja,
REPowerEU,
EU
ETS,

Povzetek V petnajstih letih naj bi se cena dovoljenja povzpela s trenutne uradne vrednosti s strani EK 45 €/t.CO2 na potencialno blizu omenjenega zneska približno 17.140 €/t.CO2, če se izpolni namen ES in njen cilj "Fit for 90". Nakup ameriških energetskih surovin, ki jih EU obljublja v carinskem sporazumu (2025), je rdeči signal za evropsko podnebno politiko. EU bo morala skoraj potrojiti svoj trenutni uvoz, zlasti plina in nafte. To bi lahko bilo v nasprotju s prioriteta EU na področju razogljčenja, v praksi pa gre za nerealen načrt. Sistem ETS2 je zdaj popolnoma nemogoče preklicati ali odložiti. Žal v EU odločajo ekološka prepričanja, ne glede na posledice. Uvedba dovoljenj bo preprosto škodovala. Sistem ETS1 je veljal za velika industrijska podjetja, ETS2 pa se dotakne praktično vseh sektorjev tudi gospodinjstev.

<https://doi.org/10.18690/po.13.25.9-22.2026>
Besedilo © De Margan, 2026

1. UVOD

EU se trenutno sooča s številnimi izzivi, med katerimi so geopolitični pretresi, podnebne krize, demokratična nazadovanje in gospodarska stagnacija. Vendar pa ti izzivi predstavljajo tudi priložnosti za preobrazbe, kot so zeleni in pravični prehod, demokratična prenova, poglobitev politik socialnega varstva v smeri vključenosti, razvoj skupne obrambne in zunanje politike, pristop k migracijskim krizam z medkulturnega vidika in vzpostavitev enotnega digitalnega trga (DSM). EU nima zadostne vojaške moči, nima enotnega geopolitičnega glasu, države EU pa vse bolj dajejo prednost nacionalnim interesom. Posledično EU ni sposobna niti voditi niti si privoščiti trgovinske vojne z ZDA.

Ne samo mednarodna trgovina razkriva šibkost EU. Evropski projekti se razpadajo tudi na področju obrambe in energetike. Namesto skupne obrambne unije ima Nemčija svoj petletni načrt, vreden več kot €600 mld., vendar v slogu "vse za Nemčijo", ne kot osnovo za vseevropsko sodelovanje.

EU je sprožila več ambicioznih pobud. »Fit for 55« združuje prizadevanja za zmanjšanje emisij do leta 2030, »REPowerEU« si prizadeva za pospešitev varčevanja z energijo in prehoda na obnovljive vire energije, industrijski načrt »Green Deal« pa bo poskušal razširiti proizvodne zmogljivosti za tehnologije z ničelnimi neto emisijami. Če ne bomo obravnavali ekonomskih neenakosti in ekonomskih težav navadnih ljudi, ter bomo namesto tega porabili velike vsote denarja za oboroževanje, bo to pomenilo gotov konec in propad liberalnih in socialnih evropskih vrednot.

Vendar pa odpravljanje ekonomskih neenakosti v EU zagotovo ne sme voditi do zaustavitve proizvodnje orožja. Ekonomska pravičnost mora biti del našega razmišljanja o evropski varnosti in mora biti tudi del premišljenega boja proti izjemno neodgovornim strankam. Žal politiki ne razumejo v celoti potrebe po tem stališču, ki bi lahko imelo velike politične posledice. EK krepi financiranje razogljčenja industrije z evropskimi skladi, zasebnimi naložbami in želi tudi poenostaviti pravila za dodeljevanje državne pomoči. Vprašanje je: »Kako točno bo postopek potekal in koliko časa bo trajal?« Na to ne morem odgovoriti. Tako denar iz dolgov kot prerazporeditev preko pravic ne bosta vodila do dolgoročne rasti in zato nista del rešitve, saj recept za znižanje cen energije morda ne bo deloval, ker ne obravnava cene emisijskih pravic, ki predstavljajo znaten del cene električne energije. Dejstvo, da EK načrtuje zmanjšanje števila brezplačnih pravic dodeljenih težki industriji, prav tako ne bo prispevalo k cenejši energiji. Namesto krepitve

konkurenčnosti in znižanja cen energije bo imel novi »Clean Industrial Deal« ravno nasproten učinek – njegovi cilji so nerealni in zelo dragi. Glede na dokument se EK še vedno drži svojega cilja, da do leta 2040 zmanjša emisije za 90 % v primerjavi z letom 1990. Hkrati pa ne spreminja ničesar glede zaveze o doseganju ogljične nevtralnosti do sredine stoletja. ¹⁾

2. LAHKO PRIČAKUJEMO SPREJETJE DALJŠIH NOVIH SMERNIC „Fit for 90“ Z STRANI EK?

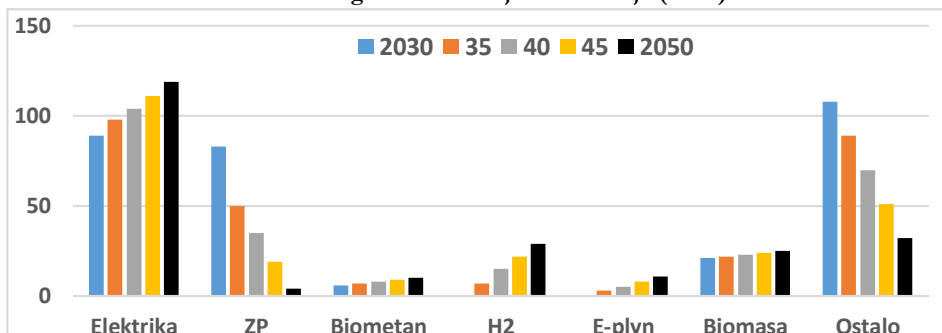
V prihodnosti se pričakuje, da bo del prihodkov iz sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS) ali dajatve za uvoz ogljika (CBAM) prav tako pritekkel v proračun EU. Vendar je svet danes zelo drugačen kot je bil leta 2021, novi izzivi in globalna destabilizacija pa so države članice že prisilile, da so v tem obdobju sprejele instrument »NextGenerationEU«. To je prvi velik skupni dolg EU v višini €806,9 mld., kar dejansko povečuje trenutni finančni okvir za več kot 67 %, vendar ta dolg se bo še povečal (UKR).

Na primer, »Poročilo EU 2009«, ki ga je objavil Nobelov nagrajenec za ekonomijo Joseph E. Stiglitz ²⁾, je poročalo, da je Vzhodna Evropa vsaj dvakrat revnejša, kot bi bila, če se ne bi pridružila EU. »Vzhodna Evropa« je od začetka 21. stoletja velika poraženka. \$300–400 mld./leto. Zahod, predvsem pa Nemčija, podkupuje lokalno elito prek evropskih skladov. Elita pripelje državo v EU in članstvo spremeni v absolutno religijo, vključno z represijo proti nasprotnikom. "Izstop postane herezija in pripeljano državo posrkajo drugi mehanizmi – kupujejo lokalne monopole, trgovske verige, sklepajo se nedonosne dolgoročne pogodbe, ki jih ni mogoče spremeniti, ko se vlada zamenja, itd.".

EK želi do leta 2040 zmanjšati emisije za 90 % v primerjavi z letom 1990. Takšna namera, ki jo lahko poimenujemo "Pripravljeni za 90", bi pomenila popolno likvidacijo industrije v EU. To pa zato, ker bi cena emisijskega dovoljenja, ki ga tak načrt predvideva, poskočila v astronomske višine.

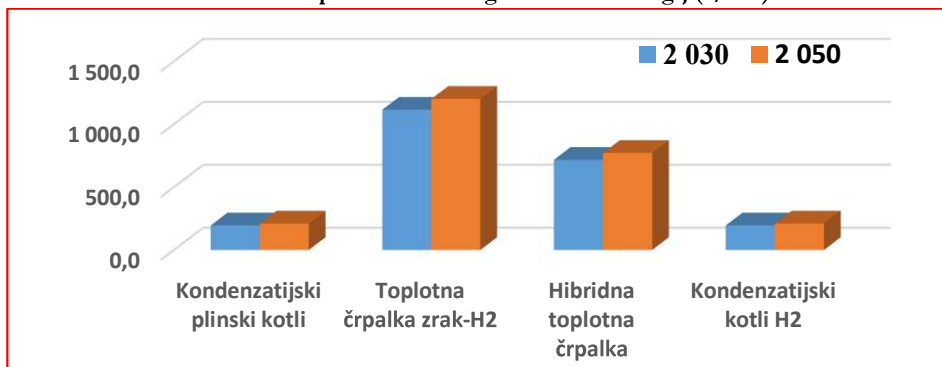
Marca 2025 je Oxfordski inštitut za energetske študije objavil študijo ³⁾, v kateri pride do osrednjega zaključka, ki jemlje dih. Če bi se namen EK izpolnila, torej če bi se predvideni program "Pripravljeni za 90" uresničil in bili izpolnjeni, bi stroški dodatnega zmanjšanja emisij leta 2040 znašali €17.246 na tono izpuščenega CO₂.

Tabela 1: Poraba goriv v industrijskem sektorju (mtoe) v EU

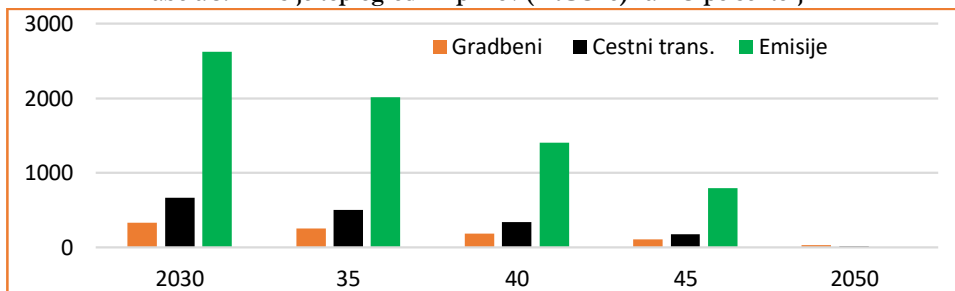

Vir: own calculations based on EC MIX2030 (for 2030) and Chyong et al. (2024) for NZ. 2050; other years were interpolated using 2030 and 2050

Tabela 2: Kapitalski stroški ogrevalnih tehnologij (€/kW)

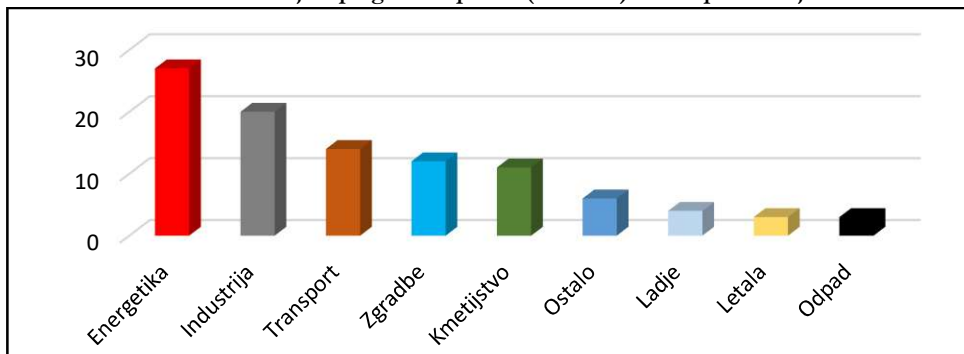

Vir: own calculations based on data from Chyong et al. (2024) and from Element Energy (2017)

Tabela 3: Emisije toplogrednih plinov (mtCO₂e) za EU po sektorjih

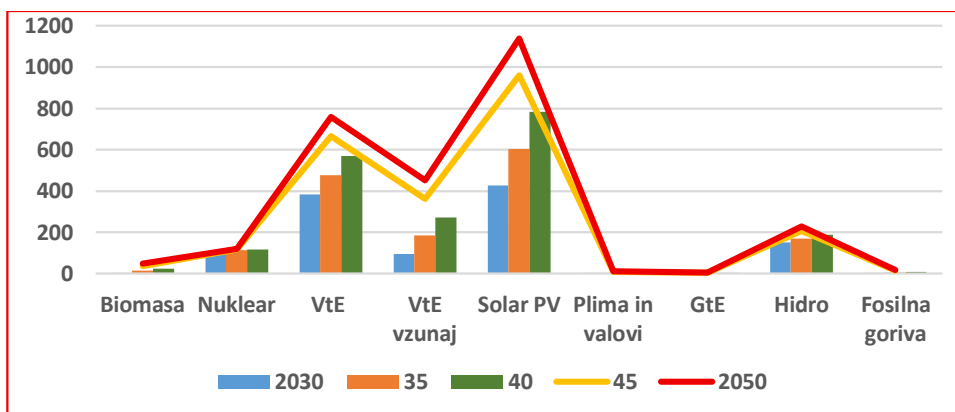
Vir: own calculations based on EC LTS (NZ 2050)

Tabela 4: Emisije toplogrednih plinov (mtCO2e) za EU po sektorjih

Vir: European Parliament, VIII/2025

Tabela 5: Zgornja meja za ključne tehnologije za proizvodnjo električne energije v EU (GW)

Vir: 2050 is based on the EC LTS NZ 2050 scenario, while 2030 is based on the EC 2030 MIX scenario and a five-year forecast for the GB based on NG ESO 2023; the years between 2030 and 2050 are linear interpolations Notes: * includes EU27, UK, NO, CH, and North Africa's solar potential export capacity to Europe

Seveda stroški dodatnega zmanjšanja emisij ne predstavljajo nujno cene pravice, vendar so iz nje izpeljani. Osrednja točka ekonomske teorije pravic do emisij je, da na popolnoma delujočem trgu pravic podjetja, gospodarstva, industrija ... delujejo tako, da dodatne stroške zmanjšanja emisij primerjajo s ceno pravice ⁴⁾. Če na primer podjetje ugotovi, da je dodatno zmanjšanje emisij za eno enoto cenejše od nakupa pravice, ustvari dobiček z zmanjšanjem emisij, nato pa mu ni treba kupiti ustrezne pravice ali pa jo – če jo ima – lahko proda. Če pa je pravica cenejša od stroškov dodatnega zmanjšanja emisij, podjetje pravico kupi. V nasprotnem primeru bi se soočilo s sankcijami ali celo prisilnim zaprtjem svojega podjetja. Rezultat je razširjen

arbitražni proces, kjer se v danem trenutku skupni stroški dodatnega zmanjšanja emisij za vsa podjetja na trgu primerjajo s ceno pravice.

Stroški dodatnega zmanjšanja emisij so približek cene pravice. To pomeni, da naj bi se cena pravic v petnajstih letih zvišala s trenutne vrednosti približno 45 €/tCO₂ na potencialno blizu omenjenega zneska približno 17.140 €/tCO₂, če bosta izpolnjena namen EK in njen dokument »Fit for 90«.

Spomnimo se, da je trenutna cena pravic, ki trenutno znaša približno 87,15 €/tCO₂ (Londonska borza, 1. 9. 2025), že najvišja na svetu, če primerjamo tista gospodarstva, ki so pravice sploh uvedla. To dejstvo je na primer poudarjeno v lanskem poročilu Draghija o konkurenčnosti EU. Relativno visoka cena pravic EU je ključni vir resno padajoče konkurenčnosti podjetij in podjetij EU na svetovni ravni. Če bi bila ta cena najkasneje v petnajstih letih za dva velikostna reda višja, bi to težko pomenilo kaj drugega kot popolno likvidacijo evropske industrije.

Silvester van Koten v letošnji študiji ⁵⁾ opozarja tudi na ogromne stroške programa »Fit for 90« in navaja, da novi načrt EU za zmanjšanje emisij predstavlja grožnjo »pretirano visokih cen pravic in (...) pretirano visokih stroškov dodatnega zmanjšanja emisij, ter tudi družbeno-ekonomskih stroškov«. Pod pretirano visokimi družbenimi stroški si lahko predstavljamo na primer likvidacijo industrije ali v tem kontekstu vse večjo družbeno polarizacijo in s tem povezan porast političnega ekstremizma.

Dva temeljna razloga: »Zakaj bi morali biti stroški, ki jih omenja, tako visoki?

- Prvič, bruseljski program »Fit for 90« predvideva izjemno globoko razogljčenje, pri čemer je odvisen od številnih okoliščin, katerih izpolnitev je še negotova. Temelji na primer na prepričanju, da bo razvoj novih tehnologij za razogljčenje, kot je zeleni vodik, potekal optimalno, prav tako pa tudi povečanje njihove dejanske zmogljivosti. To kljub dejstvu, da njihov razvoj trenutno precej zaostaja za prvotno pričakovanim časovnim načrtom.
- Drugič, ker regulativni mehanizem, ki naj bi ohranjal ceno pravic znotraj zelenih meja, ni dovolj učinkovit, da bi preprečil previsoke cene. Ta mehanizem, tako imenovana rezerva za stabilnost trga ali mehanizem za stabilizacijo trga (MSR), naj bi – na primer – sprostil določeno količino novih pravic, če je njihova cena previsoka. Če pa se na primer podjetja

založijo z pravicami v pričakovanju zvišanja cene pravic, ne da bi jih še porabila, se lahko začasno zdi, da je na trgu preveč pravic.

Mehanizem za stabilizacijo trga bo nato umaknil nekaj pravic s trga. Posledično se bo zvišanje cen pravic še bolj okrepilo. Stabilizacijski mehanizem tako postane bolj »destabilizacijski mehanizem«, saj zvišuje že tako visoko ceno pravic. Mehanizem za stabilizacijo trga tudi ni zasnovan tako, da bi se neposredno odzival na ceno pravic. Odziva se le na število pravic v obtoku in le nepopolno. Posledično ne more učinkovito preprečiti pretirano visokih cen pravic. Niti njihovega postopnega, a znatnega zvišanja cen.

Zakaj torej EK zdaj tako močno spodbuja novo »Fit for 90« kljub vsem njenim nepopolnostim in presenetljivi nepripravljenosti? Zelo verjetno zato, ker bo delež EU v svetovnih emisijah CO₂ do okoli leta 2030 padel pod 5 %. Takrat bo težje prepričati celo tiste državljane, ki so se doslej relativno zlahka pustili prepričati zeleni ideologiji, o potrebi po izvajanju nadaljnjih ukrepov za zmanjšanje emisij. Z nižjimi odstotki svetovnih emisij bo zeleni dogovor EU do takrat preveč neuporaben v smislu boja proti podnebnim spremembam. Zato je treba države članice EU zavezati k nadaljnjim ukrepom, k nadaljnjim sankcijam ...

3. KAKŠNO JE DANAŠNJE STANJE Z EMISIJSKIMI DOVOLJENJI, KI ČAKAJO NA SPREJETJE OMREŽJA "FIT FOR 90" V ZVEZI Z ŽE SPREJETIM SYSTEMOM ETS 2?

EK pravi, da lahko gospodinjski dodatek stane 45 €. Lahko pa stane tudi 10 €. Njegova cena je umetna. Če pa stane 45 €, bo dizel ali bencin dražji za približno 0,12–0,15 €centa/l. Potem podnebni cilji ne bodo doseženi in sistem dovoljenj bo v bistvu neuporaben v smislu boja proti podnebnim spremembam.

Presežek emisijskih pravic na trgu, ki ustreza številu emisijskih pravic v obtoku, se je medletno povečal za približno 3 % na 1,148 milijarde enot (kar ustreza 1,148 milijarde ton CO₂). V skladu s pravili tako imenovane rezerve za stabilnost trga (MSR) bo zato iz te rezerve od septembra 2025 do avgusta 2026 postopoma umaknjenih nadaljnjih 276 milijonov pravic ⁶⁾. Trenutno objavljena presežna vrednost v višini 1,148 milijarde pravic pomeni, da bo od septembra 2025 do avgusta 2026 z dražb umaknjenih 276 milijonov pravic, kar je 9 milijonov več kot leta 2023.⁷⁾

Po mnenju analitikov so razlogi za medletno povečanje presežka emisijskih pravic v obtoku tako na strani ponudbe kot povpraševanja. Na strani ponudbe se je povečalo število pravic, prodanih na dražbi za financiranje strategije REPowerEU, katere cilj je odmik EU od uporabe ruskih fosilnih goriv.⁸⁾ Sistem ETS 2 naj bi se začel izvajati leta 2027 z namenom, da se stroški emisij poleg obstoječega industrijskega, energetskega ter pomorskega in letalskega sektorja razširijo tudi na sektorje potniškega prometa oziroma ogrevanja gospodinjstev in energetike ter na cene plina, premoga, bencina in dizla. Uvedba sistema bo zato podražila ogrevanje gospodinjstev s fosilnimi gorivi, kot sta premog in plin. Za potniški promet bo bencin postal dražji.

Glede na prvo trgovanje z dovoljenji (V/2025), ki je dramatično poskočilo, je videti, da bo povišanje cen za gospodinjstva še bolj boleče, kot je bilo pričakovano. Cena dovoljenj za leto 2028 se je namesto pričakovanega maksimuma 45 €/tCO₂ zvišala na 87,15 €/tCO₂.⁹⁾ Po mnenju strokovnjakov je to znanilec tega, da se EU moti pri ocenjevanju njihove cene. Glede na to se zdi, da so izračuni EK podcenjeni, in skrbi me večji vpliv povišanja cen do 40 % tako na potniški promet kot na ogrevanje gospodinjstev na plin. Po našem mnenju obstaja nevarnost povišanja cen prevoza in ogrevanja na premog. Torej gre za velik inflacijski pritisk.

Cene nimajo zgornje meje, na primer plin. Tudi po tem, ko se je cena plina med prvimi trgovanji na borzi prepolovila, je bila cena dovoljenja okoli 100 €/t.CO₂. To bi ustrezalo zvišanju cene plina za okoli 15 €/MWh, z današnjih približno 33,96 €¹⁰⁾ na 50 €/MWh.

Po mojem mnenju bodo cene narastle. Ni zgornje meje, kjer bi se cena dovoljenja lahko ustavila. Če pogledamo v preteklost, so se emisijska dovoljenja za velika podjetja zvišala s 5 € na 100 €/t.CO₂. Nekatera analitična poročila kažejo, da bi cena dovolilnice lahko dosegla do 200 €/t.CO₂, kar bi gospodinjstva težko sprejela. Zato menim, da bo treba sistem ETS2 preoblikovati ali popolnoma odpraviti, kar se ne more zgoditi, žal.

Dodatek za 200 €/t.CO₂? Uničujoče za cene zemeljskega plina. Če se bodo te napovedi uresničile, bi to pomenilo ponovitev cen, ki smo jih doživeli med energetske krizo. To bi bilo politično in družbeno nesprejemljivo. Ne mislim, da je socialni sklad ta, ki naj bi se financiral iz izkupička od prodaje pravic, rešitev, saj to ni nekaj, kar bi prizadelo le socialno ranljive skupine prebivalstva, temveč bo tudi

cprizadel eloten srednji razred in bi se s tem nedvomno morala ukvarjati neka regulacija.

Pred kratkim je borza ICE začela trgovati s terminskimi pogodbami za nove pravice ETS 2, ki so namenjene potniškemu prometu in gospodinjstvu. Cena je trenutno višja od ocenjenih 45 €/t CO₂ v EU, vendar okoli 71,04 €/t CO₂. To bi lahko po ocenah Bloomberga ¹¹⁾ in drugih privedlo do visokega povišanja cen goriv in energije.

Že s ceno dovoljenja le 45 € bi povišanje cen plina doseglo približno 9,2 €/MWh. Družine, ki se ogrevajo na premog, bi plačale približno 12 €/t oziroma približno 40 % več, tudi s poceni dovolilnico. Vendar pa dovolilnica za 87,15 €/t CO₂ že pomeni, da je ogrevanje na premog skoraj dvakrat dražje. Povišanje cene plina bi bilo dramatično, vendar bi bilo povišanje cene ogrevanja na premog za več kot (3/4) tri četrtine likvidno za večino družin z nizkimi dohodki, ki uporabljajo to vrsto ogrevanja.

Pri ceni dovolilnice 45 €/t CO₂ bi bil vpliv za zvišanje cene približno 9,2 €/MWh na MWh porabljenega plina. To predpostavlja emisijski faktor 0,205 t CO₂/MWh oziroma $45 \times 0,2 = 9,2$ €/MWh ($45 + 9,2 = 54,2$ €/MWh). Če pa se cena pravic stabilizira na dejanski tržni ceni ~87,15 €/t.CO₂, se bi cena povečala za približno: 17,87 €/MWh ($87,15 + 17,87 = 105,02$ €/MWh). Pri ceni ~300 €/t.CO₂ x 0,205 to znaša 361,5 €/MWh. Razlika je ključna za običajno gospodinjstvo, zlasti v zimskih mesecih z večjo porabo.

Vpliv na cene bencina in dizla bi bil med 0,12 in 0,14 €/l, tudi pri konstantni ceni pravice 45 €. Vsakih 10 € povišanja cene emisijske pravice pomeni dodatnih približno: 0,03 €/c/l. (pri 200 €/t.CO₂ bi to pomenilo povišanje cene za do 5,68–6 €/l!) Gre za politično odločitev, ki ima dramatičen vpliv na široke sloje prebivalstva pri tem pa opozarjajo na naraščajočo inflacijo! Povišanje cene dizelskega goriva kot goriva v javnem in tovornem prometu bi pomenilo povišanje cen storitev, kmetijskih pridelkov in na koncu povečanje inflacije.

Po analizi Bloomberg NTF bi lahko cena dovoljenja leta 2030 znašala okoli 149 €/t, kar bi povzročilo povišanje stroškov gospodinjstev, če ne bi prešla na okolju prijaznejše načine ogrevanja, za 41 % v primerjavi z danes, v primeru osebnega prevoza pa za 27 %. Po analizi Vertis Environmental Finance ^{12,13)} pa bi lahko cena dovoljenja leta 2030 znašala okoli 249 €. FM jo ocenjuje na do 300!

Po mojih ocenah se bo pri vsakih povišanju cen dovolilnice za 10 € odrazilo v ceni bencina za približno 0,0284 € c/l. Ocena EK o ceni dovolilnice pri 45 €/t še ni bila dosežena.

Zakaj bo moral biti emisijski dovoljenje za gospodinjstva tako drago? Ker gre pravzaprav za davek, ki ga bodo gospodinjstva plačevala, dokler ne spremenijo svojega vedenja v skladu z zelenim dogovorom EU. Do leta 2030 se mora cena emisijskega dovoljenja za gospodinjstva zvišati na vsaj 250 €/t CO₂ in po mnenju FM na 300 €/t CO₂ (ali ekvivalent), izpuščenega v zrak. To je tudi ključni sklep letošnje študije⁴⁹ Inštituta za energetska ekonomija (EWI) na Univerzi v Kölnu.

Kakšna težava nas čaka? Nižje plače, a enaka pristojbina, države EU računajo na to, da bodo gospodinjstva z nižjimi dohodki prejela podporo za povečane stroške. Financirano naj bi bilo iz izkupička od dražb novih dovoljenj. Primerjava povprečnih mesečnih zaslužkov na Češkem in v zahodnih državah EU kaže na resnost vpliva. Čeh s plačo 1.863 € bruto ima bistveno nižji dohodek kot Nemec s 4.634 €, Avstrijec s 5.009 € ali Danec s 6.200 €.

ETS 2 - Zakaj torej ne bi ukiniteli pravic in se izognili podražitvam? Ukinitve sistema ETS 2 je nezaželena iz dveh razlogov:

- Prvič, predstavlja zakonodajno zavezo, o kateri so se dogovorili na ravni EU, jo izpogajali med češkim predsedovanjem in do nedavnega je nismo poskušali spremeniti, dokler se niso bližale jesenske volitve. Z ukinitvijo takšne zaveze bi med drugim drugim državam pokazali, da se na nas ne morejo zanesti in da ne držimo svojih obljub.
- Drugi razlog je ekonomski. Medtem ko bomo pri nas neradi sprejeli ETS2, bodo sistem uvedle sosednje države, sistem pa že deluje v Avstriji in Nemčiji. Cena lokalnih goriv se bo zato na enotnem evropskem trgu zvišala, pri nas pa se bodo najprej na bencinskih črpalkah oblikovale vrste tujih avtomobilov, nato pa se bo tako ali tako zvišala cena surovin. Zato je pomembno načrtovati, kako se pripraviti na podražitve, saj bodo do neke mere zagotovo prišle. Kako torej vlada želi zaščititi gospodinjstva, ko namerava tudi odpovedati denarju, namenjenemu za to?

Ocene otežuje dejstvo, da je sistem ETS2 tržni mehanizem, cena dovolilnice pa je načeloma spremenljiva in je ni mogoče natančno določiti vnaprej. Vendar pa so nekatere ocene, ki se slišijo v javnosti, pretirane.

ETS 2 - EK se sklicuje na cenovno zgornjo mejo 45 €/t CO₂ kot dejansko prihodnjo ceno dovoljenj. Vendar pa je na rastočem trgu EU ETS 2 (*prva faza za elektrarne in industrijo*) povprečna dražbena cena leta 2024 dosegla 64,74 €/t CO₂, povprečna cena na sekundarnem trgu pa 65,23 €/t CO₂. Poleg tega terminske pogodbe za ETS 2 na borzi ICE kažejo na ceno okoli 87,15 €/t CO₂. Cenovna zgornja meja 45 €/t CO₂ je le (*mehka – mehka zgornja meja in dodatno indeksirana z inflacijo*) in nerealna.

Evropa proizvede okoli 9 % svetovne količine emisij toplogrednih plinov. EU ne more doseči ničesar brez vključevanja največjih onesnaževalcev, kot sta Kitajska (27 %) in ZDA (15 %).

Sveženj »Fit for 55« ne upošteva pogojev in možnosti posameznih držav članic EU. Brez odgovorov na vprašanja, ali so cilji preambiciozni ali koliko bo stala preobrazba, bo Zeleni dogovor postal evropski zeleni samomor. Zakaj? Ker bi Zeleni dogovor lahko povzročil socialne, ekonomske, politične in geopolitične stroške, ki bi lahko ustvarili ogromne napetosti v družbi ali med zavezniki in odprli vrata radikalcem. Dogovor bi lahko bil odgovoren za izgubo konkurenčnosti EU, naraščajočo brezposelnost ali astronomske cene energije. Danes se bliža dogodek »Fit for 90« in kaj to pomeni? To je katastrofa za gospodarstvo, socialne politike, konkurenčnost itd. Na to si odgovorite sami. Moje mnenje? K podnebni politiki je treba pristopiti brez ideologije, kritično in racionalno.

4. ZAKLJUČEK

Brez preglednosti, omejitev emisij in vključitve vojaških emisij v podnebne okvire bo vojaški sektor ostal najmanj nadzorovan dejavnik podnebnih sprememb in hkrati paradoks celotnega zelenega dogovora. Potrebujemo dekarbonizacijo, to ne sme pomenit deindustrializacijo. Evropa stoji pred odločitvijo: ali zmanjša, umiri svoje klimatične ambicije, ali pa riskira veliko ekonomsko krizo in izgubo politične stabilite. To, kar bi moralo ohraniti planeto z vidika bruselskih urednikov, bi na konec moglo potopiti kontinent.

Sistem ETS2 ni dovolj pripravljen za delovanje od leta 2027. Po mojem mnenju ima enake težave kot starejše pravice ETS1 – nepredvidljivost cen v sektorjih, oziroma dejstvo, da lahko finančni vlagatelji, ki jih kupujejo, trgujejo s pravicami, čeprav ne upravljajo nobenih virov emisij. Predlagal bi omejitve cen ali vnaprej določene indeksacije za ETS2, kar bi po mojem mnenju imelo podporo tudi v drugih državah

EU. Zdaj je popolnoma nemogoče preklicati ali odložiti sistem ETS2. Žal v EU odločajo ekološka prepričanja ne glede na posledice. Uvedba CO₂ pravic bo preprosto škodovala, tako občanom v EU, kot industriji. Žal ne bomo konkurenčno sposobni konkurirati tako ZDA, Kitajski, itd. v globalnem komercialnem svetu.

Literatura in viri

- AI, (2025), EUA – European Union Allowance, 3.8.2025, <https://oenergetice.cz/energostat/ceny-aktualne/emisni-povolenka>, EEX, London ICE, 3.9.2025
- Beat Hintermann, (2012), “Pricing emission permits in the absence of abatement”, Energy Economics, Science Direct, Volume 34, Issue 5, September 2012, Pages 1329-1340
- BRIEFING Towards climate neutrality, EU emissions trading system for buildings, road transport and additional sectors (ETS2),
chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0085>
- chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/772878/EPRS_BRI\(2025\)772878_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/772878/EPRS_BRI(2025)772878_EN.pdf)
- chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/<https://www.oxfordenergy.org/wpcms/wp-content/uploads/2025/03/NG197-Decarbonisation-in-Europe.pdf>
- EUR-Lex, Access to European Union law, Document 02023L0959-20230516, Official Journal of the European Union, Directive (EU) 2023/959 of the European Parliament and of the Council, of 10 May 2023, amending Directive 2003/87/EC
- European Commission (2025), “Clean Industrial Deal“, A plan for EU competitiveness and decarbonization, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social committee and the committee of the Regions, 26th February 2025, Directorate – General for Communication, COM (2025) 85 final,
https://climate.ec.europa.eu/news-your-voice/news/market-stability-reserve-under-eu-emissions-trading-system-reduce-auction-volume-276-million-2025-05-28_en
- https://commission.europa.eu/topics/energy/repowereu_en
- https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/clean-industrial-deal_en
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02023L0959-20230516>
- <https://oenergetice.cz/emise-co2/emisnich-povolenek-je-na-trhu-dostatek-evropska-komise-jich-stahne-267-milionu-z-obehu>
- https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5324241
- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-03-06/eu-s-new-carbon-market-is-set-to-slash-co2-with-soaring-prices-for-home-heating>
- <https://www.ewi.uni-koeln.de/en/news/eu-ets2-could-increase-energy-prices-for-households/>

- <https://www.omip.pt/en> 3.8.2025
- <https://www.oxfordenergy.org/publications/decarbonisation-in-europe-modelling-economic-feasibility-and-the-glidepath-for-gas/>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0140988312001119>
- Institute of Energy Economics at the University Cologne, EWI, (2025), EU ETS2 Could Increase Energy Prices for Households?
- Joseph E. Stiglitz, The Stiglitz Report (2009), „Reforming the International Monetary and Financial Systems in the Wake of the Global Crisis“, ISBN 10:1595585206, The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England, 26th May, 2011
- Kong Chyong, Oxford Institute for Energy Studies, (2025), „Decarbonisation in Europe: Modelling Economic Feasibility and the Glidepath for Gas“, ISBN 978-1-78467-267-6, III/2025
- Market Stability Reserve under the EU Emissions Trading System to reduce auction volume by 276 million allowances between September 2025 and August 2026, Directorate-General for Climate Action, 28.5.2025
- Martin Voříšek, Emisních povolenek je na trhu přebytek, Evropská komise jich stáhne 267 milionů z oběhu, OM Solutions s.r.o., 4.6.2024
- REPowerEU, Affordable, secure and sustainable energy for Europe, May, 2022
- Silvester Van Koten, (2025), “The EU ETS is unprepared for 2040 and beyond” Jun 22, 2025,
- Will Mathis, (2025), „EU’s New Carbon Market Is Set to Slash CO2 With Soaring Prices for Home Heating”, March 6, 2025, Bloomberg